

Hamvai Péter

A Kulturális Alap fél a Művészeti Akadémiától, ezért inkább hagy folyóiratokat bedőlni

A Nemzeti Kulturális Alap bizottsága még nem írta ki a jövő évi folyóirat-pályázatokat, így akár fél évig várhatnak a pénzükre a művészeti lapok – már ha kapnak egyáltalán. Pedig az alapnál találtak 830 millió forint pluszt, amit gyorsan ki is osztottak – csak éppen másra.

Alultervezték a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) büdzsáját az idén, mivel attól tartottak, hogy a 2014-ben indult Eurojackpot játék miatt lanyhul az ötös lottó iránti érdeklődés – az NKA bevételeinek döntő hányada az ötös lottó nyereményadójából származik. Ezért az előző évi 10 milliárd forint helyett csupán 9 milliárdra lótték be az onnan várható összeget.

NKA-s forrásaink szerint már év közben látni lehetett, hogy a magyarok kitaranak a klasszikus lottó mellett, hiszen nem csökkent jelentősen a nyereményadóból származó bevétel, az alap mégsem növelte a kollégiumok által elosztható összeget. Év végéig felhalmozódott 830 millió forint, amit viszont gyorsan el kellett költeni; ezt a tényt sem az NKA igazgatósága, sem a kollégiumok nem verték nagy

dobra. Az alap vezetése 30 nap múlva ígért választ azon kérdéseinkre, hogy miért nem nézték meg év közben a folyószámlájukat, és hogy pontosan mire ment el a többlet. A kollégiumoktól úgy tudjuk, egy részét közöttük osztották fel. Aki jobban tudott lobbizni, az többe, aki kevésbé, az kevesebbet kapott. Új, nevesített pályázatokat nem írhattak ki, de aki tudott a lehetőségről, benyújtott egyedi pályázatot az egyes kollégiumokhoz, tulajdonképpen bármire. Ennek a határideje néhány napja járt le.

Befagyasztott folyóirat-támogatás

Az NKA ráadásul nem írta még ki a jövő évi folyóirat-támogatási pályázatokat, holott a korábbi években december elején már a bírálat is megtörtént. Különösen nyugtalanok azok a kiemelt lapok, amelyekkel 2012-ben, éppen a kiszámíthatóságot szem előtt tartva, hároméves szerződést kötött az alap. Az évi 8–20 millió forinttal támogatott 27 print folyóirat között van az Alföld, az Art Magazin, az Ellenfény, a Filmvilág, a Jelenkor, a Kalligram, a Balkon, a Forrás, a Kortárs, a Magyar Napló, a 2000, a Magyar Iparművészet, a Muzsika, a Rubicon, a Színház, az Új Művészet, a Nagyvilág és a Tiszatáj. Az évi 4 és 11 millió forinttal támogatott 14 online periodika között találjuk egyebek mellett az Építészfórumot, a Fidelitót, a Magyar Múzeumokat, a Revizort, a Praet, a Múlt-Kort és a Literát.

A szakmai folyóiratok főszerkesztői semmiféle hivatalos értesítést nem kaptak, mikortól és milyen feltételek között pályázhatnak újra. Ezért a nevükben *Schubert Gusztáv*, a *Filmvilág* főszerkesztője és *Pataki Gábor*, az *Új Művészet* vezető szerkesztője levelet írt *Balog Zoltán* miniszternek, aki egyben az NKA elnöke is. A birtokunkba került levélben kifejtik, hogy a hároméves finanszírozási rendszer bevált, mert stabilitást és tervezhetőséget biztosított a szakmai havilapok számára. Ezért „a magyar művészeti élet számára létfontosságú szakmai folyóiratok okkal számítottak arra, hogy a 2016–17–18-as évben hasonló keretfeltételek között működhessenek.

Jelen pillanatban azonban erre semmi garancia nincs: a pályázat kiírásának 2 hónapos csúszása is előre láthatóan nagyon komoly nehézségeket okozhat a teljes magyar művészeti folyóiratkiadásnak. (...) Már az sem segít, ha holnap kiírják az újabb hároméves (vagy egyéves, csak 2016-ra vonatkozó) pályázatot, az ugyanis újabb két hónapos késedelemmel jár. „A lapoknak a biztonságos működéshez az elszámolás utáni hónapban, vagyis február végén meg kellene kapniuk az éves támogatás első részét” – írják a november 9-én kelt levélben. A főszerkesztők úgy vélik, „ebben a helyzetben egyetlen megoldás kínálkozik, a jelenleg érvényben lévő hároméves pályázat automatikus meghosszabbítása a 2016-os évre”. Úgy tudjuk, a levélre, amit pedig az NKA Folyóirat-kiadás Kollégiuma is támogatásáról biztosított, a mai napig nem érkezett válasz.

Megkérdeztük a Folyóirat-kiadás Kollégium elnökét, *Kollár Árpád* író, miért nem írták ki a pályázatot. *Kollár Árpád*, aki egyébként a *Fiatal Írók Szövetségének* elnöke, a *Narancs*-nak elmondta: szerintük is stabilitást és kiszámíthatóságot jelentett a rendszer, ezért már nyáron előkészítették a több tucat kiemelt művészeti lapot érintő, újabb hároméves szerződésről szóló pályázati kiírás tervezetét, „ám ez végül nem került az NKA bizottsága elé”.

(A pályázatokat ugyanis nem a kollégium, hanem az NKA bizottsága írja ki.) Az NKA alelnöksége ennek okát firtató kérdéseinkre is csak 30 nap múlva válaszol majd. *Kollár* szerint valószínűleg azért nem újítták meg a hároméves elkötelezettséget, mert „egyrészt év végén lejár a kollégium mandátuma, másrészt már készült a nemrég be-terjesztett NKA-törvény módosítása”. Ami szerint, mint ismeretes, jövőre már a Magyar Művészeti Akadémia jelöli a kollégiumi tagok harmadát, és az NKA alelnöke is csak nekik tetsző személy lehet.

„Mivel telt az idő, a kollégium nem tehetett mást, tudomásul vette a döntést, de jelezte, hogy nem tarthatjuk bizonytalanságban a lapokat addig, amíg jövőre felállnak az új kollégiumok, ezért az NKA-val ismét egyeztetve újabb, immár egyéves pályázati kiírást fogalmaztunk meg” – mondta *Kollár Árpád*. (Erre pályázhatnak azok a lapok is, melyeknek korábban is évenként ítélték meg a támogatást.) *Kollár* úgy tudja, dolgozik rajta az NKA, de egyelőre nem jelent meg a pályázat, s ha hamarosan nem születik döntés a következő évi keretről, féltő, hogy idén már nem is fog. A Folyóirat-kiadás Kollégium elnöke felhívta a figyelmet arra, hogy miután a szakmai szervezeteket még nem kérték fel a kollégiumi tagok jelölésére, kétséges, hogy januárban felállnak a döntéshozó testületek. Az időbe telik, míg beindul a munka, így ha a pályázatokat végül mégis az új kollégium írja ki, van rá esély, hogy azok csak tavasszal jelennek meg. A bírálat is egy hónapot vesz igénybe, a kifizetés további egy hónapot, így az első utalások legrosszabb esetben nyáron valósulnak meg. „Akár fél évig is bizonytalanságban, illetve állami forrás nélkül lehetnek azok a lapok, melyeknek ráadásul egy évre előre kellene tervezni” – hangsúlyozta a kollégium elnöke.

/Forrás: <http://magyarnarancs.hu/belpol/a-kulturalis-alap-fel-a-muveszeti-akademiától-ezert-inkabb-hagy-folyoiratokat-bedolni-97415/>

(F. Iné)